

Korniichuk, H. V. "Metodolohichni aspekty otsinky finansovoho potentsialu ahroformuvan" [Methodological aspects of evaluation of financial potential of agroformations]. *Ahrosvit*, no. 19 (2016): 3-8.

Krutova, A. "Problemy analizu ekonomichnoi efektyvnosti elektronnoi komertsii" [Problems of analysis of economic efficiency of e-commerce]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*, no. 5 (2011): 107-119.

Nikolayevskaya, O. A. "Otsenka finansovogo potentsiala promyshlennogo predpriyatiya" [Assessment of the financial potential of an industrial enterprise]. *Upravleniye ekonomicheskimi sistemami*. 2013. <http://uecs.ru/uecs52-522013/item/2092-2013-04-16-06-06-18>

Pustovhar, S. A. "Teoretyko-metodychne zabezpechennia diahnostyky neplatospromozhnosti pidpriemstv" [Theoretical and methodological provision of the insolvency of enterprises]: *dys. ... kand. ekon. nauk, spets.* : 08.00.08, 2017.

Sukhova, L. F., Kryukova, I. V., and Botsyun, I. B. "Analiz i otsenka finansovogo potentsiala predpriyatiya: innovatsionnyy podkhod" [Analysis and assessment of the financial potential of the enterprise: an innovative approach]. *Vestnik Belgorodskogo universiteta kooperatsii, ekonomiki i prava*, no. 2 (2016): 106-116.

Sytnyk, H. V., and Khmelyovska, N. H. "Metodychni pidkhody do otsinky finansovoho potentsialu pidpriemstva" [Methodological approaches to the assessment of the financial potential of the enterprise]. <http://www.sworld.com.ua/konfer21/953.htm>

УДК 657.6

ІНСТИТУЦІЙНИЙ СТАТУС ЛОМБАРДІВ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

©2018 ПАРХОМЕНКО Є. Ю.

УДК 657.6

Пархоменко Є. Ю. Інституційний статус ломбардів та його вплив на аудит фінансової звітності

Стаття присвячена визначенню інституційного статусу ломбардів, дослідженню тенденцій розвитку ломбардів як суб'єктів ринку фінансових послуг, обґрунтуванню впливу особливостей діяльності ломбардів на аудит фінансової звітності. На основі розгляду сутності поняття «ломбард» встановлено економічний зміст даного терміна та запропоновано його авторське визначення. За результатами аналізу стану та динаміки діяльності ломбардів на фінансовому ринку доведено, що зростання кількості ломбардів та значна динаміка збільшення доходів їх діяльності пояснюється посиленням потреби населення в отриманні незначних короткострокових кредитів, а також збільшенням кількості учасників ринку ломбардних послуг. На основі вивчення особливостей діяльності ломбардів визначено ключові фактори, що впливають на аудит фінансової звітності ломбардів як механізму підтвердження достовірності наданої інформації зацікавленим користувачам. Доведено, що врахування впливу систематизованих факторів сприятиме вдосконаленню організаційно-методичних засад здійснення аудиту річної фінансової звітності ломбардів.

Ключові слова: ломбард, ринок фінансових послуг, аудит, фінансова звітність, нормативне регулювання, фінансовий кредит.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 13.

Пархоменко Євген Юрійович – аспірант, Національна академія статистики, обліку та аудиту (вул. Підгірна, 1, Київ, 04107, Україна)
E-mail: ev.parhomenko5000qq@gmail.com

УДК 657.6

Пархоменко Е. Ю. Институциональный статус ломбардов и его влияние на аудит финансовой отчетности

Статья посвящена определению институционального статуса ломбардов, исследованию тенденций развития ломбардов как субъектов рынка финансовых услуг, обоснованию влияния особенностей деятельности ломбардов на аудит финансовой отчетности. На основании рассмотрения сущности понятия «ломбард» определено экономическое содержание данного термина и предложено его авторское определение. По результатам анализа состояния и динамики деятельности ломбардов на финансовом рынке доказано, что рост количества ломбардов и значительная динамика увеличения доходов их деятельности объясняется усилением потребности населения в получении незначительных краткосрочных кредитов, а также увеличением количества участников рынка ломбардных услуг. На основании изучения особенностей деятельности ломбардов определены ключевые факторы, влияющие на аудит финансовой отчетности ломбардов как механизма подтверждения достоверности предоставленной информации заинтересованным пользователям. Доказано, что учет влияния систематизированных факторов будет способствовать совершенствованию организационно-методических основ осуществления аудита годовой финансовой отчетности ломбардов.

Ключевые слова: ломбард, рынок финансовых услуг, аудит, финансовая отчетность, нормативное регулирование, финансовый кредит.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Библ.:** 13.

Пархоменко Евгений Юрьевич – аспирант, Национальная академия статистики, учета и аудита (ул. Подгорная, 1, Киев, 04107, Украина)
E-mail: ev.parhomenko5000qq@gmail.com

UDC 657.6

Parkhomenko E. Yu. The Institutional Status of Pawnshops and Its Impact on the Audit of Financial Reporting

The article is concerned with definition of the institutional status of pawnshops, research on the development tendencies of pawnshops as actors of the market of financial services, substantiation of influence of peculiarities of pawnshops' activity on the audit of financial statements. Based on the examination of the essence of the concept of «pawnshop», the economic content of the term is defined and an author's own definition is proposed. According to the results of an analysis of the status and dynamics of pawnshops' activity in the financial market, it is noted that the increase in the number of pawnshops and significant dynamics of income growth from their activities can be explained by the increase of the population's demand in small-size short-term loans, as well as the increase in the number of participants in the pawnshop services market. On the basis of studying the peculiarities of pawnshops' activity, the key factors influencing the audit of financial statements of pawnshops as a mechanism to confirm the reliability of the information provided to interested users are defined. It is proved that consideration of influence of systematized factors will facilitate to improvement of organizational-methodical foundations of audit of the annual financial statements of pawnshops.

Keywords: pawnshop, financial services market, audit, financial reporting, regulations, financial credit.

Fig.: 2. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 13.

Parkhomenko Evgeniy Yu. – Postgraduate Student, The National Academy of Statistics, Accounting and Auditing (1 Pidhirna Str., Kyiv, 04107, Ukraine)
E-mail: ev.parhomenko5000qq@gmail.com

Ломбарди є важливим і невід'ємним елементом інституційної структури ринку фінансових послуг України. Ефективне функціонування ломбардів виступає однією з гарантій стабільного розвитку економіки країни та механізмом задоволення фінансових інтересів населення. Розвиток ломбардів є передумовою формування системи нагромадження капіталу та перетворення заощаджень у внутрішні інвестиції економіки країни. Фінансова нестабільність та кризові явища в країні призводять до пошуку альтернативних шляхів банківського кредитування та отримання фізичними особами незначних сум грошових коштів у кредит. Зазначені чинники привели до динамічного зростання та створили сприятливі умови для розвитку ринку ломбардних послуг.

Оскільки ломбарди відіграють важливу соціально-економічну роль у житті суспільства та економіки країни в цілому, особливої актуальності набуває питання формування релевантної інформації для прийняття рішень, що забезпечується через прозорість та достовірність фінансової звітності. У зв'язку з цим аудит фінансової звітності ломбардів відіграє важливу роль у забезпеченні достовірного розкриття інформації для потреб населення та бізнесу. Необхідність визначення впливу особливостей функціонування ломбардів на аудит фінансової звітності зумовлює актуальність подальших наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток питань з визначення особливостей діяльності ломбардів зробили вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як О. Абакуменко, К. Бутенко, Н. Внукова, М. Гедз, О. Гончаренко, С. Данилович, О. Дика, С. Криниця, С. Ксьондз, Г. Лютова, С. Науменкова, О. Обушна, Ш. Хайко, М. Skully та інші. Наукові праці зазначених авторів зосереджені на вивченні теоретичних і законодавчих основ функціонування ломбардів в Україні, аналізі показників діяльності ломбардів, встановленні особливостей складання фінансової звітності, вивченні зарубіжного досвіду розвитку ломбардних послуг тощо. Проте проблемним питанням визначення інституційного статусу ломбардів та їх впливу на аудит фінансової звітності приділено недостатньо уваги, що зумовило актуальність та напрям подальшого наукового дослідження.

Мета статті полягає у визначенні інституційного статусу ломбардів, дослідженні тенденцій розвитку ломбардів як суб'єктів ринку фінансових послуг, обґрунтуванні впливу особливостей діяльності ломбардів на аудит фінансової звітності.

Зниження рівня платоспроможності населення, скорочення обсягів реальних доходів, пошук шляхів отримання кредитних ресурсів без надання додаткових документів спричинили розширення обсягів діяльності ломбардів.

«Діяльність небанківських фінансових установ суттєво відрізняється від діяльності банків. Серед основних відмінностей – вузька спеціалізація,

реалізація за допомогою її небанківських послуг (за наявності дозволу держави – окремих банківських), відсутність безпосереднього впливу на формування пропозиції грошей на ринку, а також більший ризик порівняно з операціями банків» [13].

Відповідно до норм діючого законодавства, ломбард – це фінансова установа, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений строк і під процент, а також надання супутніх послуг. У випадках, коли у населення виникає потреба в отриманні незначних сум коштів на короткостроковий період, така форма кредитування є найпростішою та найбільш конкурентоспроможною порівняно з банківськими установами та кредитними спілками.

Разом з тим, серед науковців сьогодні ведуться дискусії з приводу розуміння змісту терміна «ломбард». Багатоваріантні тлумачення економічної сутності поняття «ломбард» зумовлюють потребу здійснення додаткових досліджень з метою пізнання його специфічних ознак (табл. 1).

Аналізуючи наведену в табл. 1 інформацію, можна зробити висновок про наявність диференційованих підходів до трактування змісту терміна «ломбард». *Спільною ознакою* у тлумаченні є: визначення ломбарду як кредитної установи, яка надає фінансові кредити фізичним особам під заставу певних активів за рахунок власних і залучених коштів. *Відмінною ознакою* є: отримання майна та майнових прав під процент і на визначений термін.

Ураховуючи трактування поняття «ломбард» на законодавчому рівні та в різних літературних джерелах, пропонуємо привести його у відповідність. Так, на рівні нормативних документів під поняттям «ломбард» слід розуміти небанківську фінансову установу, основним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів споживачам ломбардних послуг на власний ризик у готівковій та безготівковій формі за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна та майнових прав на визначений строк і під процент, а також зберігання речей і надання супутніх послуг, пов'язаних з діяльністю ломбарду. Відмінними ознаками наведеного визначення змісту поняття «ломбард» є те, що визначено: суб'єктів отримання кредитів (споживачі ломбардних послуг: фізичні особи, суб'єкти малого бізнесу); форму надання кредитів (готівкова або безготівкова); розширено види ломбардних послуг (зберігання речей; надання супутніх послуг).

У I кварталі 2017 р. на території України налічувалося 458 ломбардів, що на 2 одиниці більше порівняно з 2016 р. (рис. 1).

У 2016 р. порівняно з 2015 р. обсяг наданих фінансових кредитів під заставу збільшився на 4258,3 млн грн, що частково зумовлено тим, що заставою за ломбардними кредитами виступають переважно ви-

Підходи до трактування сутності поняття «ломбард» в різних наукових джерелах

№ з/п	Автор(-и), джерело	Визначення змісту поняття
1	Науменкова С. В., Міщенко С. В. [8, с. 197]	Ломбард – це небанківська кредитно-фінансова установа, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений термін і під відсоток; зберігання речей і надання супутніх послуг, пов'язаних з діяльністю ломбарду
2	Баранова О. Ю. [1, с. 60]	Ломбард – це фінансова установа, яка надає послуги з короткострокового кредитування під заставу певних активів за рахунок власних і залучених коштів
3	Нетудихата К. Л. [9, с. 129]	Ломбард – суб'єкт ринку фінансових послуг, який надає на власний ризик фінансові кредити фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений строк та під процент, а також надає супутні послуги
4	Гаврилова Н. В., Ричкова Д. С. [3, с. 97]	Ломбард – це фінансова установа, яка приймає від населення на зберігання ювелірні та побутові вироби з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння й надає позички під заставу таких виробів
5	Внукова Н. М. [2, с. 9]	Ломбард – фінансова установа, винятковим видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам у готівковій або безготівковій формі за власні кошти або на основі залучених коштів, крім депозитів, під заставу майна та майнових прав на певний термін і під процент, а також супутніх ломбардних послуг
6	Осовська Г. В., Юшкевич О. О., Завадський Й. С. [4, с. 171]	Ломбарди (англ. pawnshop) – кредитні установи, які позичають гроші під заставу рухомого майна. Ломбарди дають населенню можливість зберегти предмети особистого користування і домашнього вжитку, а також отримати позички під заставу цих предметів

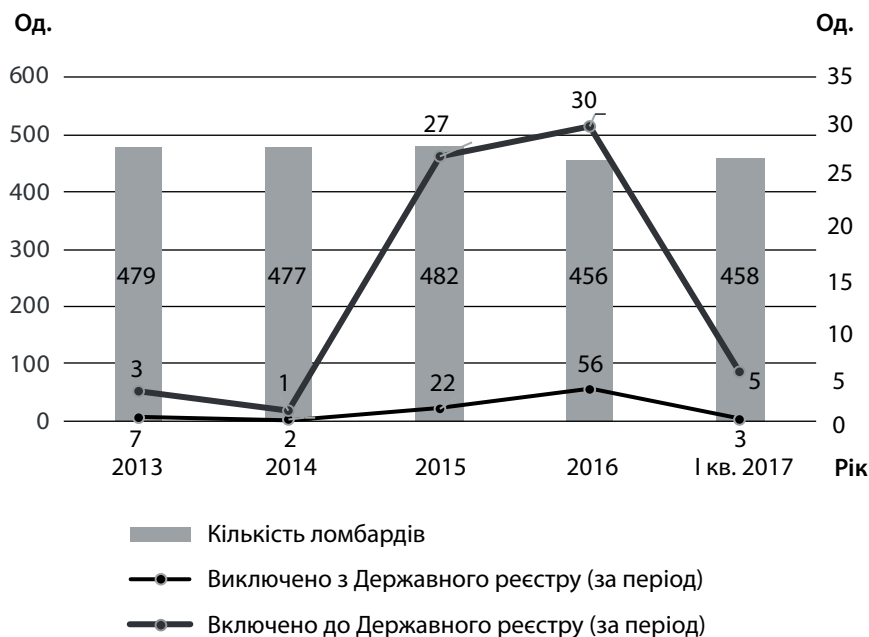


Рис. 1. Динаміка кількості ломбардів в Україні протягом 2013 р. – I кварталу 2017 р.

роби із дорогоцінних металів, рівень цін на які протягом останніх років характеризується тенденцією до зростання. Збільшення обсягів кредитування протягом аналізованого періоду призвело до підвищення у 2016 р. загальної суми отриманих доходів ломбардів на 716,2 млн грн, або 78% порівняно з показником

за аналогічний період попереднього року. Зростання кількості ломбардів та значна динаміка збільшення доходів їх діяльності пояснюється посиленням потреби населення в отриманні незначних короткострокових кредитів, збільшенням кількості учасників ринку ломбардних послуг.

Позиціонування ломбардів на ринку фінансових послуг повинно здійснюватися шляхом окреслення їх інституційного статусу. Статус (лат. *status* – стан, становище) – абстрактний багатозначний термін, у загальному значенні – це «становище, позиція, ранг у будь-якій ієрархії, структурі, системі» [12, с. 342]. Тому під «інституційним статусом ломбарду» слід розуміти становище ломбарду в ієрархії інститутів ринку фінансових послуг, що визначається його правовим статусом і соціально-економічними відносинами з державними регуляторами, фізичними особами. Державними регуляторами, що здійснюють контроль за наданням послуг ломбардами, є Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України (далі – Нацкомфінпослуг) і Міністерство фінансів України (у частині питань реалізації предметів застави).

Правовий статус ломбардів визначається нормативно-правовою базою, що регулює питання створення та функціонування ломбардів. Зокрема, основними нормативними документами у сфері регулювання діяльності ломбардів є: Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, закони України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про заставу», Положення про порядок унесення інформації про ломбарди до Державного реєстру фінансових установ, Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами, Порядок складання та подання звітності ломбардами до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Наявність значної кількості нормативних документів, що врегульовують особливості діяльності ломбардів, їх розрізненість та ускладненість призводять до недовіри споживачів послуг ломбардів.

Погоджуємося з А. Пінчуком, що «парадоксальна ситуація в тому, що такий величезний сегмент фінансового ринку практично не регулюється на законодавчому рівні. Окремий закон про ломбарди та ломбардну діяльність досі не прийнято» [11, с. 23].

Справедливо наголошує на необхідності жорсткого нормативного регулювання діяльності ломбардів С. М. Ксьондз, який зазначає, що «прийняття Закону України «Про ломбарди та ломбардну діяльність» дозволить створити ефективну державну систему регулювання ломбардної діяльності в Україні, необхідні правові механізми реалізації ломбардами своїх функцій та забезпечить захист споживачів ломбардних послуг» [5, с. 158].

У зв'язку з відсутністю чітких правових механізмів захисту інтересів споживачів послуг ломбардів особливого значення набуває аудит фінансової звітності ломбардів. «Метою аудиту ломбарду є підтвердження річних фінансових звітів за певний період та звітних даних про ломбард у зв'язку з потребою у висловленні незалежної думки щодо їх достовірності у всіх суттєвих аспектах та відповідності вимогам чинного законодавства України» [10, с. 35].

Значення аудиту як інструмента захисту інтересів користувачів фінансової звітності ломбарду полягає в підтвердженні її достовірності та повноти, формуванні оперативної інформації про наявні ризики, що здатні негативно вплинути на фінансовий стан ломбарду, що сприятиме підвищенню ступеня довіри користувачів до фінансової звітності та діяльності ломбарду в цілому.

«Історично ломбарди працювали на довірі громадян до лихварів чи до місцевої влади, яка брала на себе відповідальність за діяльність цих установ, але зараз державна влада не забезпечує механізму контролю та відповідальності за ломбардну діяльність. Насамперед, така ситуація склалася через відсутність належного законодавчого забезпечення, що створює умови для зловживань у цій фінансовій сфері» [11, с. 23].

Міжнародними стандартами аудиту (далі – МСА) визначено, що планування та проведення аудиту повинно бути спрямоване на одержання достатніх і прийнятних аудиторських доказів щодо відсутності в обліку суттєвих помилок з урахуванням законодавчих і нормативних вимог до діяльності ломбардів. У даному випадку слід врахувати, що ломбард має право здійснювати діяльність з надання фінансових послуг, зазначену в його установчих документах, у порядку, установленому законодавством, тільки після набуття ним статусу фінансової установи. Набуття ломбардом статусу фінансової установи передбачає його створення у відповідній організаційно-правовій формі (повне товариство, державне чи комунальне підприємство) та отримання свідоцтва про реєстрацію фінансової установи.

Організаційно-правова форма ломбардів (повне товариство, державне чи комунальне підприємство) зумовляє відмінності у структурі та відносинах власності, наявність розгалуженої структури відокремлених підрозділів, що в подальшому приводить до трансформації системи інформаційного забезпечення прийняття рішень управлінським персоналом. Тому в ході аудиту слід отримати розуміння впливу організаційно-правової форми ломбарду на побудову системи внутрішнього контролю та рівень аудиторського ризику.

Відповідно до норм «Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами», затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 26.04.2005 р. № 3981 ломбард може надавати такі фінансові послуги:

- ✦ фінансові кредити за рахунок власних коштів;
 - ✦ фінансові кредити за рахунок залучених коштів, якими є кошти, отримані на зворотній основі від фізичних осіб – учасників ломбарду, юридичних осіб, та кошти, отримані від кредитних установ за кредитними договорами.
- До супутніх послуг ломбарду належать такі:
- ✦ оцінка заставленого майна відповідно до чинного законодавства та/або умов договору;

- ✦ надання посередницьких послуг зі страхування предмета застави на підставі агентського договору зі страховою компанією;
- ✦ реалізація заставленого майна відповідно до чинного законодавства та/або умов договору.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів)» від 07.12.2016 р. № 913 (далі – Постанова № 913) затверджено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів) (далі – Ліцензійні умови).

Згідно з новими Ліцензійними умовами всі ломбарди та фінансові компанії, які до 10.12.2016 р. були внесені в Державний реєстр фінансових установ або реєстр осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, у строк до 10.06.2017 р. зобов'язані отримати ліцензії на кожен із видів фінансових послуг, які надає компанія (у т. ч. ломбарди на видачу позик).

Зазначені господарські операції з урахуванням необхідності ліцензування діяльності ломбардів аудитор повинен врахувати при визначенні важливих сфер перевірки, а також при плануванні аудиту діяльності ломбарду та оцінці аудиторського ризику.

Отримання розуміння специфіки діяльності ломбарду, зокрема розуміння його системи внутрішнього контролю, з метою оцінки ризиків та планування дій аудиторів відповідно до оцінених ризиків передбачає необхідність оцінки ризиків суттєвого викривлення у зв'язку з відносинами та операціями з пов'язаними сторонами. Ломбарди повинні розкривати інформацію про пов'язані сторони згідно з МСФО 24 «Розкриття інформації про пов'язані сторони». Тому аудитор повинен ідентифікувати пов'язані сторони або значні операції з ними, які не ідентифікував або не розкрив управлінський персонал.

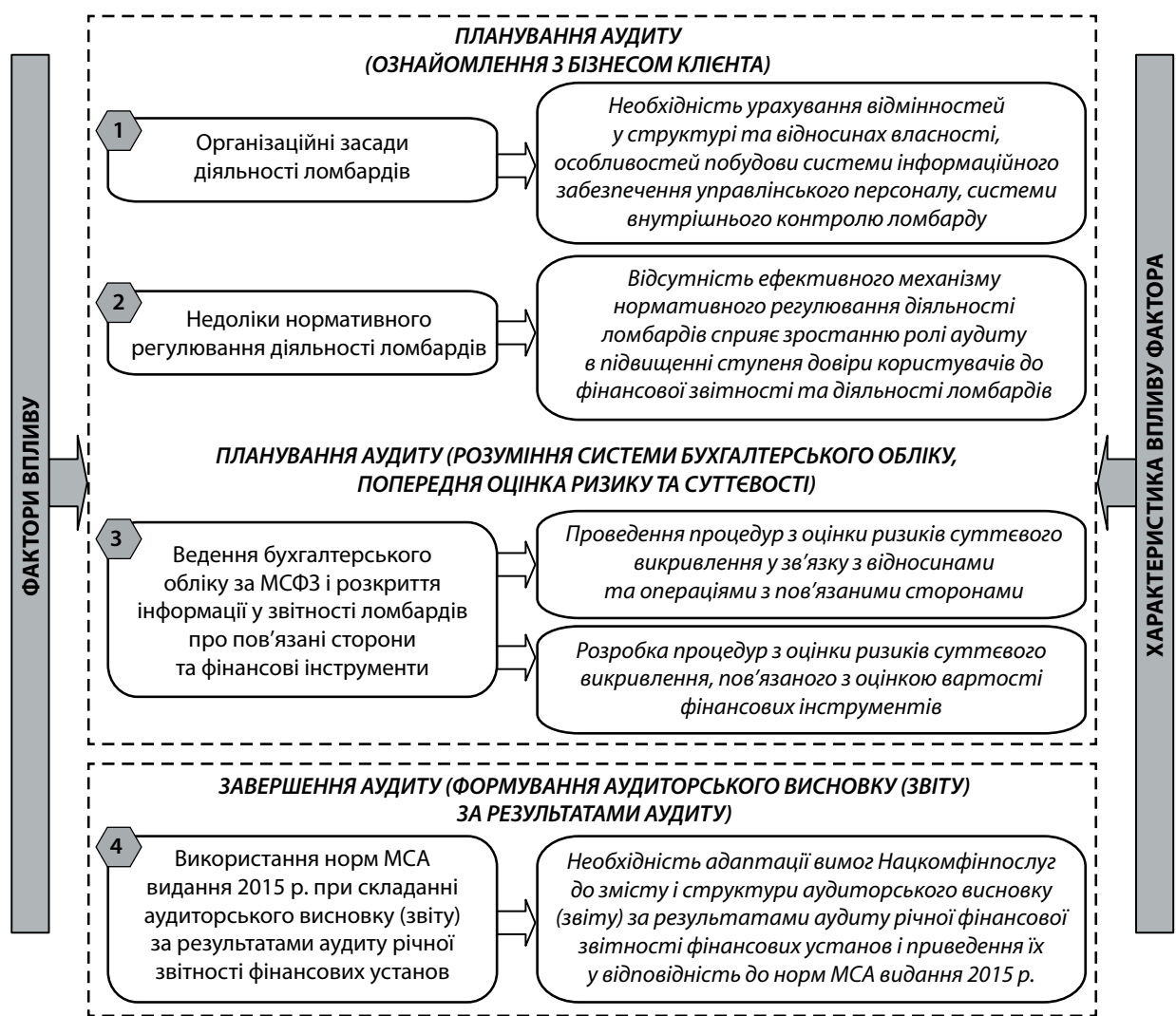
МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [6] застосовується ломбардами щодо формування інформації про використання фінансових інструментів і їхнього впливу на фінансовий стан, результати діяльності та ризиків, зумовлених використанням фінансових інструментів. Нестабільність грошових потоків у відповідь на зміни ринкової кон'юнктури призводить до ускладнення та невизначеності оцінки фінансового інструмента за справедливою вартістю. У даному випадку аудитору необхідно при виконанні завдання щодо підтвердження достовірності фінансової звітності оцінити ризики суттєвого викривлення, пов'язаного з оцінкою вартості фінансових інструментів. Аудитор має розглянути різні чинники та встановити, чи прийнятні методи оцінки вартості, які використовуються суб'єктом господарювання за конкретних обставин, та чи функціо-

нують заходи контролю за методами оцінки вартості фінансових інструментів. Процес оцінки ризиків аудитором може привести до того, що аудитор ідентифікує один чи кілька значних ризиків, які стосуються оцінки вартості фінансових інструментів.

Відповідно до п. 2.6 Порядку складання та подання звітності ломбардами до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг до 1 червня року, наступного за звітним, ломбард подає до Нацкомфінпослуг аудиторський висновок та річну фінансову звітність, яка підтверджена аудиторською фірмою або аудитором, інформація про яких унесена до реєстру аудиторських фірм та аудиторів, які можуть проводити аудиторські перевірки фінансових установ, що ведеться Нацкомфінпослуг. Аудиторський висновок (звіт) за результатами аудиту річної фінансової звітності ломбардів складається згідно з вимогами Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг видання 2015 року [7]. Так, положеннями МСА 700 (переглянутий) «Формування думки та складання звіту щодо фінансової звітності» розширено вимоги до форми та змісту звіту аудитора, що надається за результатами аудиту фінансової звітності. МСА 705 (переглянутий) «Модифікація думки у звіті незалежного аудитора» та МСА 706 (переглянутий) «Пояснювальні параграфи та параграфи з інших питань у звіті незалежного аудитора» розглядають, як змінюються форма та зміст аудиторського звіту, якщо аудитор висловлює модифіковану думку або включає до звіту аудитора пояснювальний параграф чи параграф з інших питань. Оскільки аудиторський висновок про річну фінансову звітність ломбарду подається до Нацкомфінпослуг, даним державним регулятором визначено розділи, які в обов'язковому порядку повинні наводитися в аудиторському висновку, крім інформації, встановленої МСА. У зв'язку з використанням аудитором переглянутих МСА видання 2015 року актуальним є оновлення вимог Нацкомфінпослуг до аудиторських висновків (звітів незалежних аудиторів), що надаються за результатами аудиту річної звітності фінансових установ, у т. ч. ломбардів.

Систематизуємо вищенаведені фактори та їх вплив на проведення аудиту звітності ломбардів у вигляді *рис. 2*.

Ломбарди виступають потужними інститутами ринку фінансових послуг, здійснюючи акумуляцію та подальше розміщення фінансових ресурсів. Разом з тим, сьогодні зміна економічного середовища функціонування ломбардів та нормативних вимог до аудиту річної звітності фінансових установ приводить до необхідності врахування факторів інституційного середовища при організації та оформленні результатів аудиту.



Примітка: - - - Етапи аудиту фінансової звітності.

Рис. 2. Вплив особливостей діяльності ломбардів на аудит фінансової звітності

ВИСНОВКИ

Нестабільність та кризові явища в розвитку економіки привели до значного поживлення діяльності ломбардів як інститутів ринку фінансових послуг. Суттєве зростання показників функціонування ломбардів, розширення кількості їх відокремлених підрозділів відбувається на фоні відсутності належного нормативного забезпечення. Також відсутній єдиний підхід до трактування терміна «ломбард», що призводить до колізій у визначенні його змісту. З метою вирішення зазначеного недоліку та за результатами аналізу підходів учених до тлумачення змісту терміна «ломбард» запропоновано під ним розуміти небанківську фінансову установу, основним видом діяльності якої є надання фінансових кредитів споживачам ломбардних послуг на власний ризик у готівковій та безготівковій формі за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна та майнових прав на визначений строк і під процент, а також збе-

рігання речей і надання супутніх послуг, пов'язаних з діяльністю ломбарду.

Створення ефективної системи державного регулювання економічних відносин на ринку ломбардних послуг неможливе без налагодження системи забезпечення гарантій користувачів фінансової звітності ломбардів. За результатами дослідження встановлено основні фактори, які впливають на аудит звітності ломбардів та врахування яких у процесі здійснення перевірки сприятиме досягненню мети аудиту та підсилить довіру користувачів до наданого аудиторського висновку (звіту). ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Баранова О. Ю. Сучасний стан розвитку ринку послуг ломбардів в Україні. Молодіжний економічний дайджест. 2015. № 1. С. 50–61. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/10496/1/50-61.pdf>

2. Внукова Н. М. Фінансові аспекти ломбардної діяльності. Харків : ТО «Ексклюзив», 2013. 150 с.

3. Гаврилова Н. В., Ричкова Д. С. Оцінка діяльності ломбардних установ в Україні. *Наукові записки*. 2012. Вип. 12. Ч. 1. С. 96–101.

4. Осовська Г. В., Юшкевич О. О., Завадський Й. С. Економічний словник : наукове видання. Київ : Кондор, 2007. 358 с.

5. Ксьондз С. М. Діяльність ломбардів як учасників ринку фінансових послуг. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2013. № 6. Т. 2. С. 154–159.

6. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 (МСФЗ 7) «Фінансові інструменти: розкриття інформації». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/929_007

7. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг видання 2015 року. Ч. 1. Київ : Міжнародна федерація бухгалтерів, АПУ, 2016. 1249 с.

8. Науменкова С. В., Міщенко С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 532 с.

9. Нетудихата К. Л. Розвиток ломбардів як суб'єктів ринку фінансових послуг у сучасних умовах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. Вип. 21. С. 129–133.

10. Овчаренко В. Особливості аудиту фінансової звітності небанківських фінустанов. *Аудитор України*. 2014. № 7-8. С. 29–38.

11. Пінчук А. Ломбарди: від чесного слова до законодавчого регулювання. *Фінансові послуги*. 2011. № 1. С. 23.

12. Социологический энциклопедический словарь (на русском, английском, немецком, французском и чешском языках) / под ред. Г. В. Осипова. М. : Издательская группа ИНФРА-М; НОРМА, 1998. 488 с.

13. Тропіна В. Б., Лисяк Л. В. Фінансові посередники: основні тенденції розвитку в Україні. *Економічний простір*. 2011. № 50. С. 178–184.

Науковий керівник – Шульга С. В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аудиту Національної академії статистики, обліку та аудиту (м. Київ)

REFERENCES

Baranova, O. Yu. "Suchasnyi stan rozvytku rynku posluh lombardiv v Ukraini" [The current state of development of the market of pawnshops in Ukraine]. *Molodizhnyi ekonomichniy daidzhest*. 2015. <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/10496>

Havrylova, N. V., and Rychkova, D. S. "Otsinka diialnosti lombardnykh ustanov v Ukraini" [Evaluation of the activity of pawnbrokers in Ukraine]. *Naukovi zapysky*. Vol. 1, no. 12 (2012): 96-101.

Ksondz, S. M. "Diialnist lombardiv yak uchasnykiv rynku finansovykh posluh" [Activities of pawnshops as participants in the financial services market]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. Vol. 2, no. 6 (2013): 154-159.

"Mizhnarodnyi standart finansovoi zvitnosti 7 (MSFZ 7) "Finansovi instrumenty: rozkryttia informatsii"" [International Financial Reporting Standard 7 (IFRS 7) "Financial Instruments: Disclosures"]. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/929_007

Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti, audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnosti ta suputnykh posluh vydannia 2015 roku [International Standards on Quality Control, Audit,

Review, Other Assurance and Related Services, 2015 Edition]. Part 1. Kyiv: Mizhnarodna federatsiia bukhhalteriv; APU, 2016.

Naumenkova, S. V., and Mishchenko, S. V. *Rynok finansovykh posluh* [Financial services market]. Kyiv: Znannia, 2010.

Netudykhata, K. L. "Rozvytok lombardiv yak subiektiv rynku finansovykh posluh u suchasnykh umovakh" [Development of pawnshops as subjects of the financial services market in modern conditions]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, no. 21 (2016): 129-133.

Osovskaya, H. V., Yushkevych, O. O., and Zavadskiy, Y. S. *Ekonomichniy slovnyk* [Economic Dictionary]. Kyiv: Kondor, 2007.

Ovcharenko, V. "Osoblyvosti audytu finansovoi zvitnosti nebankivskykh finustanov" [Features of audit of financial reporting of non-bank financial institutions]. *Audytor Ukrainy*, no. 7-8 (224-225) (2014): 29-38.

Pinchuk, A. "Lombardy: vid chesnoho slova do zakonodavchoho rehulivannia" [Lombards: From an honest word to legislative regulation]. *Finansovyie uslugi*, no. 1 (2011): 23-.

Sotsiologicheskii entsiklopedicheskii slovar [Sociological Encyclopedic Dictionary]. Moscow: Izdatelskaya gruppa INFRA-M; NORMA, 1998.

Tropina, V. B., and Lysiak, L. V. "Finansovi poserednyky: osnovni tendentsii rozvytku v Ukraini" [Financial intermediaries: the main trends of development in Ukraine]. *Ekonomichniy prostir*. 2011. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2011_50/statti/21.pdf

Vnukova, N. M. *Finansovi aspekty lombardnoi diialnosti* [Financial aspects of lombard activity]. Kharkiv: TO Eksklyuzyv, 2013.